

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorunun Adalet Bakanı Abdülhamit Gül tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Berdan ÖZTÜRK
Ağrı Milletvekili

Geçen hafta içerisinde cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine ilişkin Özgürlük için Hukukçular Derneği (ÖHD) ve Tutuklu Aileleri ile Yardımlaşma Derneği (TUAY-DER) tarafından hazırlanan rapor basın açıklamasıyla kamuoyuna paylaşıldı. Raporun açıklandığında hapishanelerde hâlihazırda devam eden süresiz-dönüşümlü açlık grevlerinin 71'inci gününe denk gelmesi durumu daha da manidar kılmıştır. Elazığ, Malatya, Elbistan, Mardin, Gaziantep ve Nizip hapishanelerinde yaşanan yoğun hak ihlallerine yönelik mahpuslar ve aileleri tarafından yapılan başvurular neticesinde yaşananlara dair cezaevi yönetimleriyle yapılmak istenen görüşmelerin sonuçsuz kaldığını bilgisi de tarafımıza ulaşmıştır.

Söz konusu raporda öne çıkan en önemli başlıklardan bir tanesi "Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik" ile birlikte mahpusların tahliyelerinin engellendiğine dair iddiadır: Koşullu salıverilme tarihi gelen mahpuslar Hapishane İdaresince oluşturulan İdari ve Gözlem Kurulu kararlarıyla 'iyi halli olmadığı' gerekçesiyle tahliye edilmemektedir. Oysaki salgın koşullarında yürürlüğe giren 'İnfaz Paketi' sadece adli hükümlülerin hapishanelerde kalması gereken süre azaltılarak birçoğunun tahliyesi sağlanmıştı. Lakin bir kez daha eşitlik yasağına aykırı davranılarak siyasi mahpusların tahliyeye hak kazanmasına rağmen tahliye edilmeleri bir engel sonucu değilse, tahliyelerin neden gerçekleşmediğine dair yasal bir gerekçenin de sunulmasını farz ediyor.

4/3/22

Mezkûr raporda, BM İnsan Hakları Komiseri ve Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserinin pandemi nedeniyle yaptığı çağrıda “gerekçesiz ve keyfi olarak tutuklanan siyasi mahpusların serbest bırakılmaları” talebinde bulunduğuna yer verilmiştir.

Yapılan ulusal ve Uluslararası çağrılara rağmen Adalet Bakanlığının açıkladığı önlemlerin mahpusların aileleriyle görüşme hakkını tamamen ortadan kaldırdığı belirtilen raporda ayrıca avukat görüşmelerinin kısıtlandığı iddiası da gündeme getirilmiştir. İnsan Hakları İzleme Örgütü tarafından ‘Türkiye hasta mahpusları büyük risk altında bırakıyor’ şeklinde çağrıda bulunulmasına rağmen; yeni İnfaz Yasasında ‘kısmi af’ adı altında yapılan değişikliklerde yine siyasi mahpuslar kapsam dışı bırakılmış ve birçok hakları göz ardı edildiğine dair iddialar tekrar edilmiştir.

Mezkûr raporun Cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine ilişkin yapılan tespitler şu şekildedir:

- Covid-19 virüsü pandemisi sebebiyle tüm sosyal etkinliklerin yasaklandığı,
- Covid tedbirlerinin mahpusların sağlığa erişim haklarını engellediğini, mektup ve telefon yasaklarının çok sık uygulanmış birçok hak ihlalinin yaşandığı,
- Kıyafet kotası bahanesiyle kıyafetlerin verilmediğini ve ailelerinin gönderdiği kıyafetlerin ise eski olduğu bahanesiyle alınmadığı,
- Başvurular üzerine yapılan ziyaretlerin yapıldığı tüm hapisanelerde sosyal aktivitelerin tamamen kaldırıldığı,

Bu kapsamda mahpusların tamamen tecrit altında olduklarına dair belirlemelerde bulunulmuştur.

Bu bağlamda;

1. Hapishanelerde mahpuslara yönelik işkence ve kötü muamele uygulamaları ve hukuka aykırı fiiller gerçekleştiren kamu görevlileri hakkında etkin soruşturma mekanizmaları neden işletilmiyor?
2. Hapishanelerde mahpusların mahremiyet hakkını ortadan kaldıran, mahrem alanlarını gösteren kameraları kaldırmaya dair bir çalışmanız ve planlamanız var mıdır?
3. Mahpusların sosyal ve kültürel etkinlik gerçekleştirmeleri için gerekli olanaklar neden sağlanmamaktadır?
4. Hapishanede kalan mahpusların özgürlüğünden alıkonulduğu süre boyunca sağlıklı bir ortamda kalmaları için gerekli temizlik araçları neden kendilerine verilmiyor?

5. Mahpusların Kişisel koruyucu malzemeler ile temizlik malzemelerinin kantinden ücreti karşılığında değil, ücretsiz olarak erişebilmelerine dair bir çalışmanız, bir planlamanız var mıdır?
6. Hapishane rejimi, fiziki koşullar ve mahpuslara yönelik hukuka aykırı gerçekleştirilen muameleler hakkında etkili bir idari ve yargısal denetimin sağlanması hususunda alınan önlemler nelerdir?
7. İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezanın Önlenmesi Sözleşmesi Seçmeli Protokolüne uygun şekilde “bağımsız” ulusal denetim mekanizmalarının oluşturulması için yapılan bir çalışma var mıdır?
8. Bilim Kurulu ve Adalet Bakanlığının açıkladığı ölçüler doğrultusunda hapishanelerde salgına ilişkin tedbirlerin arttırılması hususunda bugüne kadar neler yapılmıştır? Bu çerçevede hapishane temizliği, dezenfekte edilmesi, infaz koruma memurlarının sosyal temas kurallarına uyması noktasında ne gibi ek tedbirler alınmıştır?
9. Hapishanelerin, Milletvekilleri, Baro temsilcileri ve STK’lerden oluşan bir heyetle Korona Virüs tedbirlerine uygun bir şekilde ziyaret edilmesi ve özellikle açlık grevlerine dair hapishanelerde yaşanan sürecin doğrudan gözlemlenmesi için yapılan bir çalışma var mıdır?
10. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesin Dair Yönetmelik ile uygulanmaya başlanılan hükümlerin bir an evvel ortadan kaldırılarak tahliye hakları engellenen, infazları yakılan mahpusların ivedilikle tahliye edilmeleri için gerekli işlemler daha fazla hak ihlaline sebebiyet vermeden yapılması için alınan önlemler nelerdir?